
Europeiske retningslinjer for luftkvalitet

BOKOVERSIKT

”Ren luft er en basal nødvendighet for menneskelig helse og velvære.” Dette utsagnet er første setning i forordet til denne boken. Retningslinjene er utarbeidet som et bidrag til Health21, et rammeverk som sier at i år 2015 skal alle mennesker i Europa bo i trygge fysiske omgivelser, med eksponering for helseskadelige kontaminanter under internasjonalt anerkjente grenser. Retningslinjene skal benyttes som et utgangspunkt for utviklingen av lovmessig bindende grenseverdier innenfor EU Air Quality Directive. Retningslinjene er utarbeidet i et samarbeid mellom en rekke forskjellige eksperter, deriblant flere norske. I første rekke har toksikologer og epidemiologer deltatt, og de utarbeidede retningslinjene og grenseverdiene er i første rekke nyttig for helsemyndigheter, både lokalt og mer generelt, samt for miljøinteresserte lesere.

Boken er bygd opp i tre hoveddeler. I første del tar man for seg de kriterier som er benyttet for å utarbeide retningsgivende verdier. Deretter gis en kortfattet oppsummering av de angitte retningslinjene og etter dette en oversikt over hvordan retningslinjene kan implementeres og benyttes i arbeidet for å beskytte folkehelsen. Annen del gir en evaluering av risiko for folkehelsen, og siste del en evaluering over økologisk toksisk effekt.

Grenseverdier anføres for en rekke organiske og uorganiske substanser i tillegg til noen mer klassiske utendørs luftforurensende stoffer som nitrogenoksider, ozon, svoveldioksid, og partikler. Enkelte innendørs forurensende stoffer som tobakksrøyk og radon er også tatt med.

Styrken i rapporten er at det gjennomført for hvert enkelt agens anføres på hvilket grunnlag man gir sine anbefalinger. Leseren er således selv i stand til å bedømme anbefalingene. Den generelle delen av rapporten er interessant og utbytterik å lese selv om man ikke er interessert i de enkelte agens anbefalte grenseverdier. Bakgrunnen for anbefalingene er overveiende toksikologisk, og klinikerne kan nok savne en del kliniske synspunkter. For de fleste stoffers vedkommende er det særlig mulig karsinogen effekt som er fremholdt og i noe mindre grad andre helseeffekter. Eksempelvis savnes omtale av skadelig effekt av ETS (environmental tobacco smoke) på luftveiene hos nyfødte barn av røykende gravide mødre, som er viktig i dagens situasjon hvor så mange unge kvinner røyker.

Alt i alt en interessant bok å lese, og ikke bare for å slå opp i. Boken er nyttig både for offentlig helsepersonell og for helsepersonell tilknyttet bedriftshelsetjenesten.

Kai-Håkon Carlsen

Voksentoppen senter

Oslo

Publisert: 20. april 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.